

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

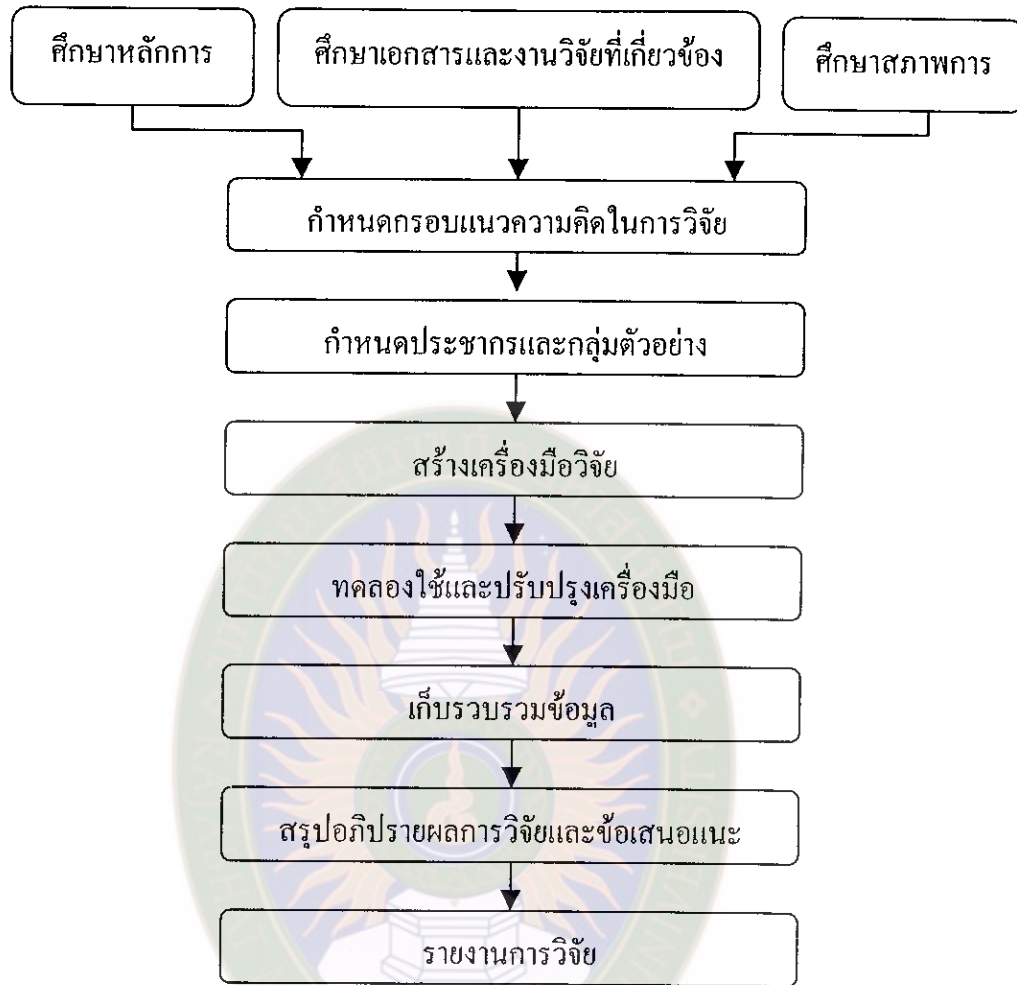
การศึกษาเรื่อง บทบาทและปัญหาของพระสงฆ์ในด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ศึกษาเฉพาะกรณี : อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงเนื้อหาที่ครอบคลุมใน
เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ลำดับขั้นตอนในการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับขั้นตอนในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อครอบคลุมในเนื้อหา และความถูกต้อง
ในลักษณะระเบียบ วิธีวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง และผลสรุปที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์
ของการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์จากเอกสาร
ตำรา รวมทั้งศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของพระสงฆ์ด้านสิ่งแวดล้อม
2. กำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย
3. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. สร้างเครื่องมือ โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก
5. ทดลองใช้และปรับปรุงเครื่องมือ
6. เก็บรวบรวมข้อมูล
7. วิเคราะห์ข้อมูล
8. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ
9. รายงานผลการวิจัย

ภาพที่ 2 แสดงแผนภูมิขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากร ได้แก่ เจ้าอาวาสและพระภิกษุผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลส่งเสริมการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 212 รูป กลุ่มตัวอย่างได้มา โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Size จำนวน 139 รูป การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวนตัวอย่าง 139 รูป (อ้างใน อรุณี จันทร์ศิลา 2546 : 5-23)

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

- n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด (212รูป)
 E = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในที่นี้ ร้อยละ 0.05 ตามค่าในสูตรได้ ดังนี้

$$n = \frac{212}{1 + 212(0.05)^2}$$

$$n = 138.56$$

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ข้อมูลขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 139 รูป จากวัดต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	เขตปกครองอำเภอเมือง	ตำบล	กลุ่มตัวอย่าง
1.	เมืองหนองคาย	ในเมือง	15
2.	เมืองหนองคาย	โพธิ์ชัย	8
3.	เมืองหนองคาย	มิชัย	5
4.	เมืองหนองคาย	กวนวัน	5
5.	เมืองหนองคาย	ปะโค	8
6.	เมืองหนองคาย	เมืองหมี่	6
7.	เมืองหนองคาย	เวียงคุก	5
8.	เมืองหนองคาย	คำบงหวาน	12
9.	เมืองหนองคาย	สองห้อง	3
10.	เมืองหนองคาย	หนองกอมเกาะ	4
11.	เมืองหนองคาย	หินโงม	4
12.	เมืองหนองคาย	สีกาย	2
13.	เมืองหนองคาย	บ้านเดื่อ	6
14.	เมืองหนองคาย	วัดธาตุ	9
15.	เมืองหนองคาย	พระธาตุบังพวน	12
16.	เมืองหนองคาย	หาดคำ	8
17.	กิ่ง อ.สระใคร	สระใคร	11
18.	กิ่ง อ.สระใคร	บ้านฝาง	10

ลำดับ	เขตปกครองอำเภอเมือง	ตำบล	กลุ่มตัวอย่าง
19.	กิ่ง อ.สระใคร	คอกช้าง	6
รวม			139

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของพระสงฆ์ ซึ่งสอบถามรายการ (Check Lists) จำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบครอบคลุมขอบกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาของพระสงฆ์ในด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศึกษา เฉพาะกรณี : อำเภอเมือง จังหวัดหนองคายได้แบบสอบถาม จำนวน 110 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานของพระสงฆ์ และทฤษฎีแนวคิดด้านองค์ประกอบ ได้แก่ ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทและการส่งเสริมและแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และวิธีสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545: 93-95)

2.2 ร่างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูล จากข้อ 2.1 ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาของพระสงฆ์ในด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะกรณี : อำเภอเมือง จังหวัดหนองคายได้แบบสอบถาม จำนวน 110 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการอบรมชี้แนะแก่ประชาชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม 50 ข้อ
2. ด้านการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 30 ข้อ
3. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 30 ข้อ

2.3. นำแบบสอบถามที่ร่างแล้วมาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Validity) 5 ระดับ และนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขเสนอแนะปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม และความถูกต้องของแบบสอบถาม

ลักษณะของคำถามตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	ได้คะแนน	5
ปฏิบัติมาก	ได้คะแนน	4
ปฏิบัติปานกลาง	ได้คะแนน	3
ปฏิบัติน้อย	ได้คะแนน	2
ปฏิบัติน้อยที่สุด	ได้คะแนน	1

และลักษณะของคำถามตอนที่ 3 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ คือ ปัญหามากที่สุด ปัญหามาก ปัญหาปานกลาง ปัญหาน้อย ปัญหาน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปัญหามากที่สุด	ได้คะแนน	5
ปัญหามาก	ได้คะแนน	4
ปัญหาปานกลาง	ได้คะแนน	3
ปัญหาน้อย	ได้คะแนน	2
ปัญหาน้อยที่สุด	ได้คะแนน	1

2.4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 2.3 เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและ ความปรนัยของเครื่องมือ ด้านโครงสร้าง ด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา

1. นายวีระพันธ์ มาทมุล ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา

2. พระมหาธรรมาญญ คูจินดา ตำแหน่ง ผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในต้นสังกัด สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มที่ 8 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านสถิติ

3. นายพิเชษฐ์ นนละพล ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา ระดับ 7 หัวหน้าฝ่ายวิชาการและวิจัย สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาษา

2.5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้ง

2.6. นำแบบสอบถาม ที่ได้รับแก้ไขจากการแนะนำของ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ครั้งที่ 2 แล้วมาพิมพ์ปรับปรุงเป็นแบบสอบถามชิ้นใหม่

2.7 การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับพระสงฆ์ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง ทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) กับแบบสอบถาม ของทั้งฉบับ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศและ อังคณา สายยศ.2538:200) โดยได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปยังสำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองหนองคาย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพระสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังวัดต่างๆภายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย และเดินทางไปขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองทุกวัด พร้อมทั้งดำเนินการตรวจสอบความเรียบร้อยในการตอบแบบสอบถาม และหากพบว่ามีข้อบกพร่องในข้อใดผู้วิจัยจะใช้วิธีโทรศัพท์สอบถามผู้ตอบแบบสอบถามจนครบทุกข้อให้สมบูรณ์

3. เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จ นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาไปดำเนินการการวิเคราะห์ จำนวน 139 ฉบับ จากนั้นจึงตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามทั้งหมดตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่าร้อยละ

3.2 การวิเคราะห์ระดับ วิเคราะห์ข้อมูล ตอบปัญหาที่ต้องการทราบจากการวิจัย ในตอนที่ 2 โดยการเปรียบเทียบเกณฑ์แบบ มาตรฐานจัดอันดับ(Rating scale) ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 100)

ได้คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับปฏิบัติมากที่สุด
ได้คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับปฏิบัติมาก
ได้คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับปฏิบัติปานกลาง
ได้คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับปฏิบัติน้อย
ได้คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

และในตอนที่ 3 ใช้การเปรียบเทียบเกณฑ์แบบ มาตรฐานจัดอันดับ(Rating scale) ในลักษณะที่เป็นปัญหา ดังต่อไปนี้

ได้คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับปัญหามากที่สุด
ได้คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับปัญหามาก
ได้คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับปัญหาปานกลาง
ได้คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับปัญหาน้อย
ได้คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับปัญหาน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบข้อเสนอแนะจากการวิจัยในข้อ 4 ด้วยการตีความจากคำตอบโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

3.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ระหว่างตัวแปรของทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบระดับ บทบาทและระดับปัญหาของเจ้าอาวาสและพระภิกษุผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทน ในด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยการทดสอบนัยสำคัญ โดยการแจกแจงความถี่ของ (t – test) ใช้ในการทดสอบสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม (อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 115)